

07.03.2022

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**7 Mart 2022
Pazartesi**

RESMÎ GAZETE’DE BUGÜN

7 Mart 2022 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

- İzmir Ekonomi Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
- Selçuk Üniversitesi Sualtı Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

- Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2021/14)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2022/9)
- Altın Hesaplarından Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşümün Desteklenmesi Hakkında Tebliğ (Sayı: 2021/16)’de Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sayı: 2022/10)

Tarım Bakanı Kirişçi: Yağ stoğu yeterli

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, bazı temel gıda ürünlerinde yeterli stok bulunmadığı iddialarının gerçeği yansıtmadığını belirterek, Türkiye'nin yeterli miktarda ayçiçek yağı stoku bulunduğunu söyledi.

ANKARA (DÜNYA)

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, Türkiye'nin ayçiçeği yağı stoklarının yeterli olduğunu açıkladı.

Türkiye'nin ayçiçeği yağı hammadde tedarikçisi iki ülke olan Rusya ve Ukrayna'dan savaş nedeniyle tedarik yapılamıyordu. Bu nedenle, ayçiçeği yağı bulunamayacağı düşüncesiyle çok sayıda kişi 5 Mart günü 5 litrelik ambalajlarda ayçiçeği yağı alarak stoklamaya başladı. Çok sayıda market şubesinde yağ tamamen tükendi.

Tarım ve Orman Bakanı Vahit Kirişçi, 6 Mart günü sabah saatlerinde sosyal medya hesabından bir açıklama yaparak stokların yeterli olduğunu belirtti.

Bakan Kirişçi açıklamasında basında yer alan ayçiçeği stoklarının yetersiz olduğu haberlerinin gerçeği yansıtmayacağını, fiyat artışlarının olabileceği haberlerini de spekülasyon olarak niteledi. Bakan Kirişçi açıklamasında, "Tarım ve Orman Bakanlığı olarak, Rusya ve Ukrayna arasında yaşanan son gelişmeler yakından takip edilmekte olup, bitkisel yağ arzında sorun yaşanmaması için her türlü tedbir alınmaktadır. Bu kapsamda alternatif ülkeler ve alternatif yağ çeşitleri için gerekli çalışmalar yapılmış,

ayrıca ayçiçeği yağ ihracatı durdurularak mevcut stokların yurtiçi tüketimi karşılayacak şekilde yönetilmesi sağlanmıştır.” ifadelerine yer verdi.

Türkiye’nin ayçiçeği üretiminde son yıllarda artışlar olduğunu, 2021’deki artışın yüzde 17 düzeyinde gerçekleştiğini belirten Vahit Kirişçi buna karşılık hızlı talep artışı nedeniyle ithalat yoluna gidildiğini kaydetti.

“1,5 aylık stok kaldı haberleri gerçek dışı”

Mevcut durum altında, ithalata yönelik tedbirlerin, stok yönetimine ilave olarak, Türkiye genelindeki yağışların ayçiçeği ve kanola üretimine olumlu ilave katkı vereceğini kaydeden Kirişçi, Çukurova Bölgesi’ndeki hasada kadar tedbirlerin alındığı vurguladı.

Bakan Vahit Kirişçi, “Çukurova Bölgesinde başlayacak ilk hasada kadar gerekli her türlü planlama yapılmıştır. Ülkemizin 1-1,5 aylık tüketimimize ancak yetecek kadar ayçiçeği yağı tohumu ve yağı stoku bulunduğu iddiaları tamamıyla gerçek dışıdır. Gerek üretimimiz gerek sektörün tedarikleri ve devir stoklarımız dikkate alındığında, ülkemizin yeterli miktarda ayçiçek yağı stoku bulunmaktadır. Netice itibariyle kamuoyuna yansıyan iddialar gerçeği yansıtmamakta olup halkımızı endişe edeceği bir durum söz konusu değildir.” ifadelerini kullandı.

Rusya, Türkiye'den sebze ithalatını artıracak

Rusya Gıda Güvenliği Kurumundan (Rosselkhoznadzor) yapılan açıklamada, 9 ülkeden sebze ithalatının artırılacağı belirtildi.

Türkiye'den ilave domates, biber, kabak ve patlıcan ithal edileceğine işaret edilen açıklamada, "İlgili ülkelerin tüm topraklarından, önceki ithalat kısıtlamalarının kaldırılarak sebze ithalatına devam edilmesine karar verilmiştir." ifadesi kullanıldı.

Rosselkhoznadzor tarafından yayımlanan listede, Türkiye'nin yanı sıra, Azerbaycan, Ermenistan, Belarus, Kazakistan, Mısır, Kırgızistan, Türkmenistan ve Özbekistan bulunuyor.

Küresel gıda fiyatları rekor seviyeye ulaştı

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO), küresel gıda fiyatlarının bitkisel yağlar ve süt ürünleri öncülüğünde Şubat'ta tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaştığını bildirdi.

FAO'dan yapılan açıklamaya göre, gıda ürünlerinin uluslararası fiyatlarındaki aylık değişiklikleri izleyen FAO Gıda Fiyat Endeksi, Şubat'ta Ocak ayına kıyasla yüzde 3,9 artış göstererek ortalama 140,7 puan oldu. Artış oranı geçen yılın Şubat ayına göre ise yüzde 24,1 olarak gerçekleşti.

Endeks, söz konusu değerle tüm zamanların en yüksek seviyesine ulaştı.

Küresel gıda fiyatlarının süt ürünleri ve bitkisel yağlar kaynaklı olarak artış göstermesi dikkati çekti.

Tahıl Fiyat Endeksi, yükselen buğday ve mısır fiyatlarının etkisiyle aylık yüzde 2, yıllık ise yüzde 14,8 artış gösterdi. Söz konusu artışta, Karadeniz bölgesindeki iki büyük buğday ihracatçısı olan Ukrayna ve Rusya'nın savaşta olmasının buğday ve mısır ihracatını kısıtlayacağı endişesi etkili oldu.

Bitkisel Yağ Fiyat Endeksi palmiye, soya ve ayçiçek fiyatlarının itici gücü nedeniyle aylık yüzde 8,5, artış kaydetti. Ukrayna ve Rusya, küresel ayçiçek yağı ihracatının yaklaşık yüzde 80'ini gerçekleştiriyor.

Şeker Fiyat Endeksi, büyük ihracatçılar Hindistan ve Tayland'daki olumlu üretim beklentileri nedeniyle bir önceki aya göre yüzde 1,9 düştü.

FAO Süt Ürünleri Fiyat Endeksi kıt küresel arzın desteğiyle yüzde 6,4 artarken Et Fiyat Endeksi'nde ise yüzde 1,1 yükseliş oldu.

Ekonomiler Kovid-19 salgınının neden olduğu krizden toparlandıkça yüksek gıda fiyatları enflasyon oranlarını yukarı yönlü baskılarken FAO, gıdada da yüksek maliyetlerin ithalata bağımlı ülkelerde yoksul nüfusları riske attığı konusunda uyardı.

Raporda değerlendirmelerine yer verilen FAO Kıdemli Ekonomisti Upali Galketi Aratchilage, "mahsul koşulları ve ihracat yapabilme" konusundaki endişelerin küresel gıda fiyatlarındaki artışa kısmen sebep olduğunu belirtti.

Aratchilage, "Gıda enflasyonunda daha büyük itici güç, başta enerji, gübre ve yem sektörleri olmak üzere gıda üretiminin dışından geliyor." ifadesini kullandı.

Tüm bu faktörlerin gıda üreticilerini kar marjlarını daraltmaya ittiğini belirten Aratchilage, aynı zamanda bu üreticileri yatırım yapmaktan ve üretimi genişletmekten vazgeçirmeye zorladığını vurguladı.

FAO, küresel üretim, tüketim, ticaret ve stok eğilimlerine ilişkin değerlendirmelerin ve tahminlerin yer aldığı Tahıl Arz ve Talep Özeti Raporu'nu da yayımladı.

Raporda, 2022'de küresel buğday üretiminin ABD ve Asya'da yüksek verimin etkisiyle 2021'deki 775,4 milyon tondan 790 milyon tona yükselmesinin beklendiği kaydedildi.

2021-2022'de küresel tahıl kullanımının 2020-2021 seviyesinin yüzde 1,5 üzerine çıkacağını tahmin edildiği raporda, 2 milyar 802 milyon tona ulaşacağı öngörüldü.

FAO raporunda, tahminlerin Rusya ile Ukrayna arasındaki savaşın olası etkisinin hesaba katılmadan yapıldığı da aktarıldı.

Bakan Nebati: Birçok sektörde stok ve vergi incelemesi başladı

DÜNYA'nın sorularını yanıtlayan Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, spekülatif fiyat oluşumuna neden olduğu ve stokçuluk yapıldığı iddialarıyla ilgili, aralarında temel gıda, temizlik ürünleri ve otomotiv sektörlerinin de yer aldığı birçok sektöre yönelik vergi incelemesi başlatıldığını açıkladı.

Maruf BUZCUGİL - Hüseyin GÖKÇE

Hazine ve Maliye Bakanı Dr. Nureddin Nebati, temel gıda, temizlik ürünleri, otomotiv, çimento, gübre, hububat depolama ve antrepoculuk (lisanslı depo) gibi spekülatif fiyat hareketliliğinin veya stokçuluğun tespit edildiği sektörlerde saha denetimleri yapılarak, riskli mükelleflerin tespit edildiğini söyledi.

DÜNYA'nın sorularını yazılı olarak cevaplandıran Bakan Nebati, Kur Korumalı Mevduat hesaplarında birikimin 539 milyar liraya ulaştığını, tüzel kişi müşteri sayısının ise 27 bin olduğunu bildirdi.

Salgının ekonomi üzerindeki etkisi azalmaya başla mışken şimdi de Ukrayna krizi çıktı. Bu durum Türkiye ekonomisini ve uygulanmakta olan programı nasıl etkileyecek?

Son 20 yılda yapılan reformlar ve uygulanan politikalar neticesinde; Türkiye ekonomisi geçmiş dönemlerdeki kırılganlıklarını azaltmış, güçlü kamu maliyesi ve bankacılık sektörüyle iç ve dış şoklara karşı önemli bir direnç geliştirmiştir. Nitekim bu

dayanıklılık sayesinde, salgının tüm dünya ekonomilerini olumsuz etkilediği ve küresel ekonominin yüzde 3,1 oranında daraldığı 2020 yılında Türkiye ekonomisi yüzde 1,8 oranında büyüyerek Çin ile birlikte pozitif büyüme kaydeden iki ülkeden biri olmuştur. Küresel ölçekte tedarik zincirinde görülen aksamalar, salgın kaynaklı belirsizlikler ve hızla artan girdi fiyatlarına rağmen Türkiye ekonomisi 2021 yılında yüzde 11 oranında büyüyerek son 10 yılın en güçlü performansını göstermiştir. Böylece Türkiye açıklanan veriler itibarıyla G20, OECD ve AB ülkeleri arasında en fazla büyüme kaydeden ülke olmuştur.

Yakın zamanda önemli ticaret ortaklarımız Rusya ve Ukrayna arasında tezahür eden vaziyetin insani ve toplumsal boyutta oluşturacağı yıkıcı sonuçlarının yanı sıra küresel ölçekte de bir dizi ekonomik olumsuzluğa neden olabileceği aşikârdır. Özellikle enerji ve tarımsal emtiada yaşanan fiyat artışlarının hâlihazırda yüksek seyreden küresel enflasyonist ortama ilave baskı yapması ve finansal piyasalarda oynaklıklara yol açması beklenmektedir. Bununla birlikte, küresel risk iştahının azalması ve uluslararası sermaye hareketlerinin daha da yavaşlaması tahmin edilmektedir. Bu küresel risklerle birlikte Rusya ve Ukrayna ile olan ekonomik ilişkilerimizin boyutu nedeniyle ülkemiz dış ticaret, turizm, enerji ve gıda sektörlerinde de etkilenebilecektir.

Nitekim 2021 yılı itibarıyla söz konusu iki ülkenin ihracatımızdaki payı yüzde 3,9 iken, ithalatımızdaki payı yüzde 12,4'tür. Turizm açısından değerlendirildiğinde Rusya ve Ukrayna'dan ülkemize gelen ziyaretçilerin sayısının yaklaşık 7 milyon olduğu görülmektedir. Diğer taraftan, salgın sonrası dönemin en yüksek seviyelerine ulaşan petrol ve doğalgaz fiyatlarının gerek enflasyon gerek cari işlemler dengesi üzerinde olumsuz etkiler yapacağı değerlendirilmektedir. İlaveten, söz konusu ülkelerde önemli bir ağırlığı olan Türk müteahhitlik firmalarının süreçten olumsuz etkilenebileceği düşünülmektedir.

Son olarak, iki ülkenin tarım ürünlerinde önemli ticaret ortaklarımız olması sebebiyle, tarım sektörünü etkileyebilecek gelişmeler de yakinen takip edilmektedir. Elbette bu risklerin ülkemiz ve diğer ülke ekonomileri üzerindeki etkileri, savaşın süresine ve boyutuna bağlı olarak değişebilecektir. Ekonomi yönetimi olarak, bütün bu gelişmeleri ve olası etkileri paydaş kurumlarımızla birlikte yakından takip ediyor ve söz konusu gelişmelerin ekonomik boyutlarını tüm alanlarıyla ele alıp değerlendiriyoruz.

Örneğin; Fiyat İstikrarı Komitesindeki bakanlıklarımız ve kurumlarımız ile birlikte bu krizin etkilerini de değerlendirdik. Buna göre, gıda arz güvenliğinin sağlanması ve gıda ürünlerine erişimde sorun yaşanmaması amacıyla Tarım ve Orman Bakanlığımız Ukrayna'dan tarım ürünleri ithalatına ilişkin kolaylaştırıcı kararını uygulamaya koymuştur.

Malumunuz, Türkiye Ekonomi Modeli uygulamaya aldığı finansal enstrümanlarıyla finansal piyasalardaki oynaklığı hızla ve önemli ölçüde gidermiş ve ekonomide güven ortamının devamlılığını sağlamıştır.

Türkiye Ekonomi Modeli ile yatırıma, üretime ve ihracata odaklanarak, yüksek istihdam sağlayan katma değerli büyüme hedefimize ulaşmayı amaçlıyoruz. Bu çerçevede dengeli ve istikrarlı büyüme hedefine yönelik çalışmalarımızı önümüzdeki dönemde de kararlılıkla sürdüreceğiz. Ukrayna-Rusya krizinin de bu ekonomik modele olası olumsuz etkilerini de azaltmaya yönelik her türlü tedbiri almaya devam edeceğiz.

İhracatta süren artışa karşın, ithalat daha hızlı artıyor, dış ticaret açığındaki genişleme, sürdürülen ekonomik program üzerinde baskı oluşturabilir mi?

Türkiye Ekonomi Modeli ile temel hedeflerimizden birisi dengeli bir büyüme kompozisyonu ile birlikte cari dengede kalıcı iyileşme elde etmektir. Bu yolda da biliyorsunuz 2021 yılında önemli mesafe kat ettik. Güçlü büyüme ile birlikte cari açığın önemli ölçüde gerilediğini gördük. Diğer yandan, küresel konjonktürde meydana gelen olaylarla birlikte doğalgaz ve ham petrol başta olmak üzere enerji fiyatlarında önemli yükselişler olmuştur. Bu durum Ocak ve Şubat aylarında ithalat faturamızda hızlı artışa neden olmuştur.

Öte yandan sanayi üretimi ve ihracattaki olumlu görünüm nedeniyle enerji hariç ara malı ithalatı da artış göstermiştir. Bununla birlikte, ihracat performansının kuvvetli seyri ile enerji hariç dış ticaret açığında iyileşme görülmektedir.

Nitekim, 2021 Şubat ayında yıllıklandırılmış enerji hariç dış ticaret açığımız 26,3 milyar dolar iken, Şubat 2022 itibarıyla yıllıklandırılmış enerji hariç dış ticaret açığı 5,0 milyar dolara gerilemiştir. Bölgemizdeki politik istikrarın yeniden tesis edilmesi durumunda, tedarik zincirlerindeki problemlerin çözülmesi ve küresel enerji fiyatlarındaki normalleşmeye bağlı olarak önümüzdeki dönemde dış ticaret ve cari işlemler dengesinde yeniden iyileşme eğilimi beklemekteyiz.

"DÖVİZ KURUNUN GECİKMELİ ETKİSİ BEKLENİYOR"

Enflasyon, tüketici fiyatlarında yüzde 50'yi, üretici fiyatlarında yüzde 100'ü aşmış durumda, enflasyonun bundan sonra nasıl bir seyir izleyeceğini düşünüyorsunuz? Üretici ve tüketici enflasyonu arasındaki makasın daralması mümkün mü?

Enflasyonla mücadele en önemli önceliklerimizden birisidir. Bu alanda gerek kısa vadeli gerekse orta ve uzun vadeli politika adımlarımızı hayata geçiriyoruz. Öncelikle fiyat istikrarını olumsuz etkileyen döviz kuru dalgalanmalarını engellemek üzere bir dizi enstrümanı hayata geçirerek önemli kazanımlar elde ettik. Son dönemde, gıda ürünlerinde KDV oranını yüzde 8'den yüzde 1'e, elektrikte ise KDV oranını yüzde 18'den yüzde 8'e indirdik. Söz konusu tedbirler enflasyonla mücadelede kararlılığımızı

göstermektedir. Diğer yandan, enflasyonun yapısal unsurlarına yönelik çalışmalarımızı ise Fiyat İstikrarı Komitesi bünyesinde ilgili kurumlarımızla birlikte sürdürüyoruz.

Bildiğiniz üzere, salgın sonrası dönemde tüm dünyada enerji ve diğer emtia fiyatlarında görülen artışlar ve tedarik zincirlerindeki aksaklıklar küresel düzeyde enflasyonun artmasına neden olmuştur. Arz yönlü bu etkiler ülkemizde de hissedilmiştir. 2022 yılı genelinde maliyet yönlü baskılar, döviz kurunun gecikmeli etkisi, küresel enerji fiyatlarının etkileriyle enflasyonun yüksek seyretmesi beklenmektedir. Yılsonunda enflasyonun atılan kararlı adımlarla gerilemesini bekliyoruz. Enflasyonda düşüşü sağladığımız zaman TÜFE ile ÜFE arasındaki makas da daralacaktır. Önümüzdeki dönemde enflasyonun düşmesi noktasında disiplinli maliye politikasına da devam edilecek; ve tüm politikalarımızda paydaşlarımızla katılımcı yaklaşım sürdürülecektir.

"İNDİRİMLERİN FİYATA YANSIMASINI YAKINDAN TAKİP EDİYORUZ"

Özellikle gıda ve enerji fiyatları kaynaklı enflasyonun indirilmesi konusunda, mevcut uygulananların dışında özel bir program uygulamayı öngörüyor musunuz?

Ülkemizde özellikle gıda ve enerji fiyatları kaynaklı baskıların enflasyon üzerinde etkili olduğunu görüyoruz. Gıda fiyatlarındaki artışı kontrol altına almak için tarımsal üretimi desteklemek adına tarım desteklerini 25,6 milyar TL'den 29 milyar TL'ye çıkardık. Ayrıca, yakın zamanda gübre fiyatlarında indirim yaptık. Başta hububat ve yağlı tohumlar olmak üzere gıda ve hammadde arz güvenliğinin sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla üretim aşamasından yurtiçi satış ve dış ticaret dahil tüm ticari aşamalarda gerekli tedbirlerin vatandaşlarımızın lehine uygulanması yönünde adımlar atacağız. 'Birlikten Bereket'e' isimli proje üzerinde çalışmalarımıza devam ediyoruz ve yakın zamanda hayata geçireceğiz. Bu projemizle, tüketicilerin belirli temel ürünlerde makul fiyatlarla ürünlere erişimini sağlayacağız. Ayrıca, başta vergi olmak üzere attığımız adımların fiyatlara yansımaları yakından takip edeceğiz. Piyasa gerçekleriyle uyuşmayan haksız fiyat ile mücadele edeceğimizden kimsenin şüphesi olmasın. Bu kapsamda, Bakanlığımızca oluşturulan Enflasyonla Mücadele Timi ile firmalar yakından denetlenmekte ve piyasa dengesiyle uyuşmayan fiyat hareketleriyle ilgili yasal zeminde en sert önlemler alınmaktadır.

"Stokçu sektörlerde riskli mükellefler tespit ediliyor"

Fiyat artışlarıyla ilgili artırılan denetimlerin sonuçlarının ölçülmesine ilişkin bir mekanizmanız var mı?

Bakanlık veri tabanında bulunan e-arşiv fatura, e-irsaliye ve benzeri elektronik belge verileri, mükellefler tarafından bildirilen veya Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından elektronik belgelerden faydalanılarak oluşturulan alış satış beyanları, mükelleflerin mali tabloları üzerinden yapılan analiz çalışmaları ile bakanlığımıza intikal eden ihbar

ve şikâyetler hassasiyetle değerlendirilmektedir. Bakanlığımız analiz birimlerinde yürütülen bu çalışmalar akabinde fiyat artışlarının veya stokçuluğun gözlemlendiği sektörler bazında saha denetimleri ve fiili envanter çalışmaları yapılmaktadır.

Temel gıda, temizlik ürünleri, otomotiv, mobilya, alkollü-alkolsüz içecek, çimento, ayakkabı, kozmetik, inşaat malzemesi, kağıt, plastik, kırtasiye, gübre, hububat depolama ve antrepoculuk (lisanslı depoculuk) başta olmak üzere spekülâtif fiyat hareketliliğinin veya stokçuluğun tespit edildiği sektörler nezdinde fiili envanter, yoklama, izahat istenmesi gibi saha denetimleri yapılmak suretiyle riskli mükellefler tespit edilmektedir. Yapılan saha denetimlerine yoğun bir şekilde devam edilmekte olup, haksız fiyat artışları ve stokçuluğun önlenmesi adına ilerleyen dönemlerde de kararlılıkla sahada bulunulmaya devam edilecektir. Yürütülen bu çalışmaların değerlendirilmesi sonucunda vergisel yönden riskli olduğu tespit edilen mükellefler nezdinde cari yıl vergi incelemeleri de yapılmaktadır.

"KKM'de 539 milyar lirayı aştı, tüzel müşteri sayısı 27 bin"

24 Aralık 2021 tarihinde Sayın Cumhurbaşkanımızın liderliğinde Kur Korumalı Türk Lirası Vadeli Mevduat ve Katılma Hesapları enstrümanını hayata geçirdik.

Vatandaşlarımızın büyük ilgi gösterdiği bu ürün, döviz kurlarında gördüğümüz istikrara önemli bir katkı sağlamıştır. 4 Mart 2022 itibarıyla KKM hesaplarındaki toplam tutar 539 milyar TL'yi geçmiştir. Bu tutarın yüzde 57,3'ü (308,6 milyar TL) TCMB kapsamında dönüşümlerden, yüzde 42,7'si (230,5 milyar TL) Hazine kapsamındaki dönüşümlerden oluşmaktadır. 853 bini gerçek ve 27 bini tüzel kişi olmak üzere KKM hesapları toplamda 880 bin müşteri sayısına ulaşmıştır.

Bu enstrüman ile amacımız kurdaki oynaklığı azaltarak istikrara kavuşturmaktır. Enstrümanın duyurulduğu tarihten itibaren bunu başardık. Bildiğiniz üzere Kur Korumalı Hesapları kademe kademe devreye aldık. İlk olarak gerçek kişilerle başladık, sonrasında bu uygulamaya altın hesapları ve tüzel kişileri de dahil ettik. Kur Korumalı hesaplar dışında da adımlar atıyoruz. 60 milyar TL'lik KGF paketlerini Şubat ayında duyurduk, yastık altı altınları ekonomiye kazandırmak için Altın Tasarruf Sistemini yürürlüğe aldık. Makroekonomik istikrarı sağlama konusunda gereken tüm adımları atma konusunda kararlıyız.

Brent petrol 'ambargo' ile sıçradı

Brent petrolün varil fiyatı Rus petrolüne ambargo endişeleriyle 130 doların üzerine çıktı.

Brent petrolün varil fiyatı, ABD ve Avrupa ülkelerinin Rus petrolüne yönelik ambargo uygulamasının arzı daraltacağı endişeleriyle uluslararası piyasalarda 130 doların üzerine çıktı.

ABD'nin Rusya petrolü, sıvılaştırılmış doğalgazı ve petro kimya ürünlerini de yasaklayacağına yönelik yasa tasarısının oluşturulması ve tedarik endişeleriyle Şubat 2013'ten bu yana en yüksek seviye olan 118,4 dolara seviyesine kadar çıkan Brent petrolün varil fiyatı, geçen haftayı yüzde 23,8 değer kazancıyla 116,7 dolardan tamamlamıştı.

Bu sabah 122,79 dolardan güne başlayan Brent petrolün varil fiyatı, gün içinde 139 doların üzerine çıktı. Daha sonra gerileyerek, yüzde 10,13 artarak 130,08 dolardan işlem gördü.

Aynı dakikalarda Batı Teksas türü ham petrolün varili ise yüzde 9,46 artarak 126,89 dolardan alıcı buldu.

Fiyatlardaki yükselişte, Batı ülkelerinin Rusya'ya yönelik yaptırımları, Rusya'dan gelecek olası karşı yaptırımların arz tedarikini sekteye uğratacağı endişeleri ve ABD ile Avrupalı ülkelerin Rusya'dan petrol ithalatını durdurmayı tartışıklarına dair haberler etkili oldu.

Analistler, ABD ve Avrupa ülkelerin Rus petrolüne yönelik ambargo uygulamasının petrolde arzı daraltacağını belirtirken, Rusya'nın Ukrayna'yı işgale başlamasından bu yana Brent petrolün varil fiyatının yüzde 30'dan fazla arttığını kaydetti.

Öte yandan, ABD Dışişleri Bakanı Antony Blinken, Avrupalı müttefikleriyle Rusya'dan petrol ithalatını durdurmayı görüştüklerini açıkladı.

Amerikan NBC kanalında yayımlanan "Meet the Press" programına katılan Blinken, enerji fiyatlarının arttığı günlerde Rusya'dan petrol ithalatının yasaklanmasını ele aldıklarını söyledi.

Blinken, "Rusya'nın ülkelerimize petrol satışını yasaklamayı Avrupalı ortaklarımızla aktif bir şekilde tartışıyoruz. Ancak aynı zamanda küresel petrol arzını istikrarlı şekilde sürdürme konusunu da görüşüyoruz." değerlendirmesini yaptı.

Oxford Enerji Araştırmaları Enstitüsü'nün raporunda, ABD'nin ve Avrupa ülkelerinin Rusya'ya karşı açıkladığı ekonomik yaptırımlar sonrası Rus ham petrol ihracatının tamamen kesilmesi halinde Brent petrolün varil fiyatının 130 dolara çıkabileceği değerlendirilmişti.

KKM'de şirketlere de 3 ay vade imkânı!

Türkiye Ekonomi Modeli'nin en önemli araçlarından kur korumalı TL mevduatta şirketlerin beklediği 3 ay vade imkanı geldi. Öte yandan vadesi gelen mevduatlar için yenileme imkanı da sağlandı.

Şirketlerin 'dönüşüm' için beklediği '3 ay vade' düzenlemesi, Resmi Gazete'de yayımlanan tebliğ ile yürürlüğe girdi. Böylece kur korumalı TL mevduatta bireylerin ardından şirketlere de 3 ay vade imkanı tanınmış oldu.

Yurt içi yerleşik tüzel kişiler üç ay vadeli kur korumalı (KKM) mevduat ve katılma hesabı açabilecekler. KKM'de bu vade seçeneği iş dünyası tarafından bir süredir isteniyordu.

Resmi Gazete'nin bugünkü sayısında yayımlanan TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi hakkında tebliğ ile altın hesaplarından TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi hakkında tebliğde değişiklik yapan Merkez Bankası tebliğlerine göre, şirketlere bu kapsamda üç ay vadeli hesap açabilme olanağı tanındı.

Önceki uygulamada tüzel kişiler, sadece altı ay ve bir yıl vadeli KKM ve katılma hesabı açabiliyorlardı.

Destekten birçok kez yararlanılabilecek

TL'nin desteklemesi amacıyla getirilen döviz tevdiat hesap katılım fonlarının TL vadeli mevduat ve katılma hesaplarına dönüşmesi uygulamasında, destekten bir defa yararlanılmasına yönelik her iki tebliğde de bulunan hüküm kaldırıldı.

Buna göre, TL mevduat veya katılma hesaplarına vade sonunda yenilenme imkânı tanınabilecek. Yenilenen hesap ilk açılışta dönüşümü yapılan döviz tutarı ve dönüşüm kuru üzerinden destekten yararlanmaya devam edecek. Hesabın yenilenmesine ilişkin esaslar Merkez Bankasınca belirlenecek.

Türkiye'nin piyasa değeri yarı yarıya ucuz

Companiesmarketcap verilerine göre, Türk şirketleri 5941 dev şirketin toplam cirosunun yüzde 0.20'sini, toplam kârının yüzde 0.21'ini üretiyor, buna rağmen toplam piyasa değerinin sadece yüzde 0.10'u kadar pay alabiliyor.

Barış ERKAYA

Yatırımcılar Fed'in bütün finansal piyasaları etkisi altına alan parasal daralma ve faiz planlarını planları içerisine yedirmeye çalışırken bir anda (ne kadar bir anda olduğu tartışılabilir da!) patlayan savaş tüm hesapları alt üstü etti. Geçen hafta borsaların savaşlara nasıl tepki verdiğini geçmiş örnekler üzerinden analiz etmeye çalışmıştık. Görüntü de aslında geçmiş örneklerle benzer bir seyrin sürdüğünü gösteriyor. Fakat gündemin dışına çıkıp bir baktığımızda ulusal borsaların ya da ülkelerin dev şirketlerinin ederi ya da neyi hak ettiği konusunda savaşlardan çok daha fazlasının olduğunu anlamak gerekiyor. Burada çokça kullanılan bir cümlenin doğruluğunu gösteren bazı istatistikler karşımıza çıkıyor: Coğrafya katedir...

GLOBAL 5941 DEV ŞİRKETİN KIYASLAMASI

Companiesmarketcap isimli bir internet sitesi dünyanın piyasa değerine göre en büyük şirketlerini düzenli olarak güncel verileriyle an ve an sıralamaya çalışıyor. Buradaki verilerde global 5941 şirket yer alıyor. Bu şirketlerin toplam piyasa değeri 91 trilyon 435 milyar dolar. Toplam 39 trilyon 95 milyar dolar ciro üreten bu şirketler toplamda 4 trilyon 910 milyar dolar da kar üretiyor. Toplamda da 92 milyon 273 bin 950 kişi istihdam ediyor. Bunu finansal değerlendirme rasyoları üzerinden hesaplamaya

soktuğumuzda 5941 dev şirketin toplam piyasa değeri/satış ortalaması 2.34 çarpan seviyesinde ve 18.62 fiyat/kazanç ortalamasıyla işlem görüyor. Çalışan başına ortalama 991 bin dolar piyasa değeri, 423 bin 684 dolar ciro ve 53 bin dolar da kar ürettiyor bu şirketler.

CİRONUN BİNDE 2'Sİ, FİYATIN BİNDE 1'İ

Peki ülkeler bazında baktığımızda?.. İşte burada çok çarpıcı bazı veriler var. Örneğin Türkiye ile başlayalım. Türkiye'den aslında piyasa değeri büyük ve listeye girebilecek ama girmemiş 10-15 şirket daha olsa da biz yine de mevcut veriler üzerinden gidelim. Buna göre Türk şirketleri 5941 dev şirketin toplam cirosunun yüzde 0.20'sini, toplam kârının yüzde 0.21'ini üretmesine rağmen toplam piyasa değerinin sadece yüzde 0.10'u kadar pay alabiliyor. Örneğin Ukrayna ile savaş haline geçmiş olan ve bütün dünyanın yaptırım savaşına maruz kalan Rus şirketleri toplam cironun yüzde 1.18'ini, toplam kârın yüzde 1.72'sini üretmesine rağmen toplam piyasa değerinden sadece yüzde 0.29 pay alabiliyor. Amerikan şirketleri ise toplam ciro ve kardan çok daha fazla oranda global piyasa değerinden pay kapıyor.

TÜRK ŞİRKETLERİNİN PRİM POTANSİYELİ

Hangi ülke dünyadan ne kadar pay alıyor? (%)			
Ülke	Piyasa değerinden	Cirodan	Kardan
ABD	53,23	46,39	46,61
Çin	6,90	10,01	6,77
Hindistan	5,11	2,97	3,13
Japonya	4,53	9,81	8,26
S. Arabistan	3,27	1,07	4,09
Kanada	2,98	3,18	3,61
Almanya	2,48	5,17	4,69
Birleşik Krallık	2,32	1,34	1,55
Fransa	2,00	1,22	0,93
Rusya	0,29	1,18	1,72
Türkiye	0,10	0,20	0,21

Bu veriler gösteriyor ki hisse senedi piyasalarında değerlendirme sadece şirketlerin operasyonel veya finansal başarıları hak ettikleri değeri almalarına yetmiyor. Sıralama aynı zamanda bize bugün dünyada siyasi açıdan da sesi en güçlü çıkanları, sesi çıkmasa da sessiz güç olarak arka planda duran ülkeleri de gösteriyor. Birleşik Krallık'ın, ABD'nin veya Avrupa'nın en güçlü ülkelerinin bir şekilde yönlendirdiği ülkelerin piyasa değerlemelerinin de ortalamaların üzerine çıktığı anlaşılıyor. Bu verilerden yola çıkarak Türkiye'nin piyasa değeri açısından hala yukarı doğru gidecek çok yolu olduğunu görmek çok zor değil. Bu da mevcut piyasa değerinin en azından iki katı piyasa değeri anlamına geliyor. Bu da Türkiye'nin en büyük şirketleri açısından yüzde 100 prim potansiyeli demek. Eğer mesele değer yatırımcısı olmak ve bir şirketin hisselerini hak ettiği fiyatlara kadar tutmaksa, işte global kıyaslamalarla en güzel gösterge.

Erdoğan'dan Putin'e acil ateşkes çağırısı

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile gerçekleştirdiği telefon görüşmesinde acil genel bir ateşkes çağrısında bulundu.

Türkiye'nin Rusya ile Ukrayna arasında arabulucu olma çabaları kapsamında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin ile telefon görüşmesi gerçekleştirdi.

Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı'ndan yapılan açıklamaya göre görüşmede, Rusya'nın Ukrayna'ya saldırısı ele alındı, Türkiye-Rusya ilişkileri değerlendirildi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, görüşmede Ukrayna sorununun bir an evvel barışçı yöntemlerle çözümü konusunda her türlü katkıyı yapmaya hazır olduklarını belirtti.

Acil bir genel ateşkesin bölgedeki insani endişeleri gidermenin yanında, siyasi çözüm arayışlarına da fırsat vereceğini ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Hep birlikte barışın yolunu açalım." çağrısını yineledi.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, ateşkesin sağlanması, insani koridorların açılması ve bir barış anlaşmasının imzalanması için acilen adım atılmasının önemini vurguladı.

Ukrayna tarafıyla ve diğer ülkelerle sürekli temas halinde olduğunu ifade eden Cumhurbaşkanı Erdoğan, kapsamlı müzakerelerin yapılması ve netice alınması için çabalarını sürdüreceğini dile getirdi.

Flaş... Danıştay Kanal İstanbul'un 'geçiş' ihalesini iptal etti

Danıştay, Kanal İstanbul geçişi kapsamında Halkalı-Ispartakule arasında yapılacak demiryolu hattının pazarlık usulü yöntemiyle ihaleye verilmesini hukuka aykırı buldu. İhale için verilen iptal kararının düzeltme yolunun kapalı olduğu ifade edildi.

Danıştay 13. Daire, Kanal İstanbul projesi kapsamında "Halkalı-Ispartakule Arası Demiryolu Hattı İnşaatı" ihalesini hukuka aykırı bularak iptal etti. "Pazarlık usulü" yöntemiyle yapılan ihalede gerekli açıklık ve rekabetin sağlanmadığı belirtilen kararda, ihalenin Kamu İhale Kanunu'nun 21/b fıkrasında aranan "ivedilik şartını" taşımadığı vurgulandı.

DW Türkçe'den Alican Uludağ'ın haberine göre Danıştay, kararın "kesin nitelik" taşıdığına dikkat çekerek "karar düzeltme yolu"nun da kapalı olduğuna hükmetti.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Altyapı Yatırımları Genel Müdürlüğü, "Halkalı-Kapıkule Yeni Demiryolu İnşaatı Kapsamında Halkalı-Ispartakule Arası (Kanal İstanbul Geçişi) Demiryolu Hattı İnşaatı ile Elektromekanik Sistemlerinin Temini ve Yapımı" ihalesini 28 Haziran 2021 tarihinde gerçekleştirmişti.

İhalede doğal afet, salgın hastalık, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya yapım tekniği açısından özellik arz eden durumlarda uygulanan 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 21/b maddesi kapsamında ilansız olarak pazarlık

usulü yöntemi uygulandı. İhale konusu yapım işi, "ivedi" olarak yapılması zorunlu olan işler arasında gösterildi.

Bakanlık, bu kapsamda ihaleye 9 firma davet ederken 5 firma da teklif verdi. Ekonomik açıdan en uygun teklif, 3 milyar 111 milyon 362 bin 15 TL bedelle Gülermak-Yapı ve Yapı-Taşyapı ortaklığından geldi. İhaleyi, bu ortaklık kazandı. Söz konusu hattın, Küçükçekmece Gölü ile ileride yapılacak Kanal İstanbul projesinin altından geçecek şeklinde çift tüp tünel şeklinde yapılması planlandı.

Ancak Modifalt İnşaat Makina Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti, işin açık ihale ile yapılmamasının yasaya aykırı olduğu iddiasıyla dava açtı. Ankara 18. İdare Mahkemesi, 14 Ekim 2021 tarihinde ihalenin iptali talebini reddetti. İşin yapım tekniği açısından özellik arz eden bir iş olduğunu ve ivedilik şartının gerçekleştiğini vurgulayan mahkeme, bu nedenle pazarlık usulü yapılmasında hukuka aykırılık olmadığını savundu. Ancak davacı şirket, bu karara itiraz etti.

BAKANLIĞIN GÖNDERDİĞİ SAVUNMA

Danıştay'a savunma gönderen Bakanlık, ihalenin yapım tekniği açısından özellik arz ettiğini belirterek özel teknolojik/teknik ekipmanların temin süresinin uzun olduğunu iddia etti.

Halkalı-Kapıkule demiryolu hattının tüm fazlarıyla tek bir entegre demiryolu sistemi olarak açılmasının planlandığını belirten Bakanlık, aksi takdirde projenin tamamlanan kısımlarının atıl olarak bekleme riski bulunduğunu savundu. Bakanlık, tüneli barındıran bu hat kesiminin yapımının diğer işlere yetiştirilmesinin devam eden işlerin kredi sözleşmelerinde idarece taahhüt edildiğini de kaydetti.

DANIŞTAY İHALEYİ İPTAL ETTİ

İtirazı görüşen Danıştay 13. Daire, oyçokluğuyla dava konusu işlemin iptaline ve idare mahkemesinin kararının kaldırılmasına hükmetti. Danıştay, "kesin" olarak verilen karara karşı "düzeltme yolu"nun da kapalı olduğunu karara yazdı.

Kararın gerekçesinde, pazarlık usulünün uygulanabilmesi için 21. maddenin (b) bendinde sayılan şartlardan bağımsız olarak bunlarla birlikte aranması gereken şartlardan olan "ivedilikten" kastın, hem ihale sürecinin bir an önce tamamlanması hem de ihale konusu işin kamu hizmetinin kesintiye uğramaması için mümkün olan en kısa zamanda bitirilmesi anlamı taşıdığı ve yapım tekniği açısından özellik arz ettiği ileri sürülen işlerde de aynı şartın birlikte aranacağı belirtildi.

Bu bakımdan dava konusu işin bitirilme süresinin "1170" gün olarak belirlenmesinin ivedilik şartı ile bağdaşmadığı vurgulanan kararda, "Davalı idarenin pazarlık usulü ile ihale yapma gerekçelerinin işin süresinin 1170 gün olarak belirlenmesi hususu göz

önüne alındığında istisnai bir yöntem olan pazarlık usulü ile ihaleye çıkılması için geçerli sebep olarak görülemeyeceği anlaşılmaktadır" denildi.

"REKABETİN SAĞLANMASINDA KAMU YARARI VAR"

Bu itibarla ihtiyaçların en iyi şekilde, uygun şartlarda ve zamanında karşılanabilmesi için açıklık ve rekabetin sağlanmasının kamu yararı açısından gerekli olduğu ifade edilen kararda, "4734 sayılı Kanun'un 21/b maddesinde belirtilen şartların oluştuğuna dair hukuken geçerli bir neden gösterilmeksizin söz konusu ihalenin pazarlık usulü ile gerçekleştirilmesinde hukuka uygunluk bulunmadığı sonucuna varıldığından, davanın reddi yönündeki İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir" sonucuna varıldı.

Avrupa’da yağ ve yem krizi büyüyor

Ali Ekber YILDIRIM

07 Mart 2022 Pazartesi

Türkiye’den sonra Avrupa Birliği de Rusya ve Ukrayna savaşı nedeniyle ayçiçeği yağı, yem ve gübre tedarikinde çok büyük sorunlar yaşıyor. Avrupa Birliği’ndeki yağ sanayicileri stoklarında en fazla 4-6 hafta yetecek kadar ayçiçeği yağı kaldığını ve acil önem alınması gerektiğini açıkladı.

Avrupa Birliği’nin yağ, yem, hububat alanında faaliyet gösteren 3 önemli örgütü ortak açıklama yaparak özellikle yağ ve yem sektöründe yaşanan krize dikkat çekti. Bitkisel Yağ ve Küspe Sanayicileri Birliği (FEDIOL), Avrupa Karma Yem Üreticileri Federasyonu (FEFAC), Avrupa Tarımsal Emtialar, Yem ve Yem Maddeleri Ticareti Birliği (COCERAL) yaptıkları ortak açıklamada hem yemde hem de gıdada ciddi kıtlıklar yaşanacağına dikkat çekti.

Rusya’nın Ukrayna’yı işgali sert bir dille eleştirildiği açıklamada özetle şu bilgilere yer verildi: “Ülkede insani trajedi yaşanırken ve Rusya Federasyonu nedensiz bir şekilde egemen bir devleti işgal etmeye devam ederken, COCERAL, FEDIOL ve FEFAC derin üzüntülerini Ukrayna halkıyla paylaşıyor. Sektörümüzdeki şirketler, sahadaki çalışanlarının güvenliğini sağlamak için adımlar atıyor ve ellerinden geldiğince yardım etmeye çalışıyor. Ayrıca, Ukrayna’nın AB’ye tarımsal hammadde ve ürün tedarikinin öneminin ve bu ülkeden ithalat yapamamamızın hem yem hem de gıda endüstrileri için ciddi kıtlıklar yaratacağının bilincinde olarak sözleşmelerini yerine getirmeye devam etmeleri gerekiyor.”

Ukrayna’dan ithalat durdu, 4-6 hafta yetecek yağ kaldı

Karadeniz Bölgesi’nin dünya pazarı için önemli bir tahıl ve yağlı tohum ürünleri arzını temsil ettiğine dikkat çekilen açıklamada: “Özellikle Ukrayna, dünyaya yaklaşık 60 milyon ton tahıl ihraç ediyor. Mevcut pazarlama yılında Ukrayna’nın yaklaşık 33 milyon ton mısır ve 24 milyon ton buğday ihraç etmesi bekleniyordu. Avrupa için mısır, yıllık ortalama 11 milyon ton ile Ukrayna’dan ithal edilen ana ürünü ve aynı zamanda yaklaşık 2 milyon ton ile ayçiçeği yağı gibi diğer emtiaları temsil ediyor. COCERAL, FEDIOL ve FEFAC, Ukrayna’dan Avrupa’ya gelen gemiler için acil pratik sorunları ele almayı, gıda ve yem tedarik zincirleri için potansiyel olumsuz etkileri

öngörmeyi ve kayıplarını azaltmaya yardımcı olacak acil durum planlarının oluşturulmasına yönelik acil ihtiyacı vurgulamayı gerekli görüyor.” denildi.

Avrupa Birliği Bitkisel Yağ ve Protein Küspesi Endüstrisi Birliği (FEDIOL) 4 Mart'ta yaptığı açıklamada Ukrayna'daki savaş durumunun, Avrupa'nın ayçiçeği tohumu yağı tedariki üzerinde önemli sonuçlar doğuracağını vurgulayarak şu değerlendirmeyi yaptı: “Ayda yaklaşık 200 bin tonluk ayçiçeği yağ arzının Avrupa limanlarına sevk edilmesi durduruldu. Yıla bağlı olarak, Avrupa Birliği bitkisel yağ rafinerileri AB'de tüketilen ayçiçeği yağının yüzde 35 ile yüzde 45'ini Ukrayna'dan temin etmektedir. Ayçiçeği tohumu yağının en büyük ihracatçısı olan Ukrayna, dünya pazarındaki diğer oyuncular tedariklerinde benzer bir eksiklikle karşı karşıya kaldıklarından, bu hacimlerin kısa sürede değiştirilmesi zor ve imkansız olabilir. Hızlı bir değerlendirme, ayçiçeği yağı mevcudiyetindeki önemli azalmanın hızla hissedileceğini gösterdi. AB'deki mevcut stokların 4 ila 6 hafta süreceği tahmin edilmektedir. Bu sürenin ötesinde, ham ayçiçeği tohumu yağı ve sınırlı alternatiflerin bulunmamasının Avrupa pazarında rafine/şişelenmiş ayçiçeği yağı açığına yol açması ve bunun tüketici düzeyinde hissedilmesi muhtemeldir.”

Alternatif yağlar çözüm sağlamıyor

Gıda sektörü için bu olumsuz etkilerin azaltılması için çaba gösterilmesi gerektiği belirtilen açıklamada, Avrupa Birliği Bitkisel Yağ ve Protein Küspesi Endüstrisi Birliği üyesi şirketlerin biyodizel için ayrılan sınırlı miktarda ayçiçeği tohumu yağını gıda sektörüne yönlendirdikleri ifade edildi. Açıklamada alternatif yağlarla ilgili şu değerlendirmeye yer verildi: “Ayçiçeği tohumu yağındaki bu krize acil bir çözüm yok ve ticaretin devam edip etmeyeceği ve nasıl devam edeceği açıkça belli değil. Pazara bağlı olarak, kolza yağı, soya fasulyesi yağı ve tropikal yağlar gibi alternatif bitkisel yağlar bir dereceye kadar devreye girebilir.”

FEDIOL verilerine göre, Avrupa Birliği ayda yaklaşık 435 bin ton rafine ayçiçeği yağı tüketiyor. Bu ihtiyacını özellikle Güney ve Orta Avrupa'daki yerli ayçiçeği tohumu üretiminden ve Ukrayna'dan ithal ettiği ham ayçiçeği yağından karşılıyor.

AB hammadde ithalatında GDO'da esnekliği tartışıyor

Avrupa Yem Üreticileri Federasyonu (FEFAC) Ukrayna'nın işgalinin Avrupa yem tedarik zincirine olumsuz etkilerinin hafifletilmesi, sorunların çözümü için Avrupa Tarımsal Emtialar, Yem ve Yem Maddeleri Ticareti Birliği(COCERAL) ile birlikte Avrupa Komisyonu Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü (DG AGRI) yetkilileri ile 25 Şubat'ta görüştü.

Yapılan toplantı sonrasında sektör temsilcilerine gönderilen raporda şu değerlendirmelere yer verildi:

“Avrupa Tarımsal Emtialar, Yem ve Yem Maddeleri Ticareti Birliği COCERAL tarafından, Avrupa Birliği ve Kuzey Afrika destinasyonlarına Ukrayna'dan 15-16

milyon ton mısır, 7 milyon ton buğday ve yüksek miktarda ayçiçek yağı ile Rusya'dan 7 milyon ton buğday ithalatına ihtiyaç duyulduğu; COCERAL'in Ukrayna üyelerinin tüm Karadeniz ve Mariupol limanlarının kapalı durumda olduğunun teyit edildiği; Ukrayna limanından ayrılırken 2 gemiye saldırılmış olması nedeniyle liman otoritelerinin gerekli olan bitki sağlığı sertifikalarını imzalamadığı bildirilmiştir. Limanlardaki blokajların haftalar veya aylarca sürebileceğinin tahmin edildiği, Rusya'dan yükleme yapılmasının da uygulanan finansal yaptırımların sebep olacağı aksamalar nedeniyle daha zor olacağı, Ukrayna ve Rusya kaynaklı tedarikin AB kaynaklarıyla ikame edilemeyeceği bildirilmiş, bu nedenle istisnai savaş koşulları dikkate alınarak AB'ye hammadde ithalatında uygulanan GDO ve bitki sağlığı kurallarında esneklik sağlanması talep edilmiştir."

Bazı ülkelerin sadece 20 günlük yem stoku var

Raporda, FEFAC tarafından; yem sanayi çalışma stoklarının mısır açısından Güney Avrupa'da en düşük düzeyde olduğu, bazı ülkelerin maksimum 20 günlük stok bulundurduğu, bu durumun kuraklıktan dolayı daha da şiddetlendiği ifade ediliyor. Raporda; "Ukrayna'dan gelen ayçiçek küspesinin sadece diğer kaynaklardan sağlanabilecek kolza ve soya küspeleri ile ikame edilebileceği, ancak Kuzey ve Güney Amerika gibi yerlerden bu ürünlerin alınması durumunda teslimatların 40 günü bulacağı ve Karadeniz ülkelerine kıyasla teslimat süreleri arasında büyük fark olacağı vurgulanmıştır. Ayrıca FEFAC, Rusya'nın AB kaba yem üretimi için gübre ihtiyacının yanı sıra magnezyum oksit, kaya fosfatı, üre açısından da önemli bir tedarikçi olduğunu belirtmiştir. Ayrıca, olarak AB'de onaylı olmayan çeşitler açısından ABD'den ve maksimum pestisit kalıntı limitleri açısından da Arjantin'den mısır ithalinin bir sorun yaratıp yaratmayacağı konusuna bir açıklık getirilmesi DG AGRI'den talep edilmiştir. DG AGRI yetkilisi, mevcut Ukrayna'daki lojistik sorununun farkında olduklarını; kısa, orta ve uzun vadede ve hatta yeni sezonda Ukrayna'da ekim yapılamayabileceğini ve bu eksiklerin ikame edilmesi gerektiğini bildiklerini ifade etmiştir. FEFAC ve COCERAL'in savaştan kaynaklı aksaklıkların üstesinden gelinebilmesi için başka kaynaklardan hammadde ithalatı konusuna esneklik ve açıklık getirilmesine yönelik talebini, sadece AB için değil aynı zamanda kuraklıktan muzdarip olan Kuzey Afrika ülkeleri açısından da yem ve gıda güvencesi tehditlerini dikkate alarak değerlendirmek üzere kaydetmiştir."denildi.

Acil Durum Planı hazırlanacak

Avrupa Birliği'nde gıda ve yem konusundaki 3 önemli örgüt FEFAC, COCERAL ve FEDIOL, Avrupa Komisyonu Tarım ve Kırsal Kalkınma Genel Müdürlüğü'ne piyasa etki değerlendirmesi raporu sunarak, özellikle mısır tedarikinde sorun yaşanması ihtimaline öncelik verilerek, AB'de gıda ve yem güvencesinin sağlanması konusunda bir acil durum planı hazırlanması amacıyla Konsey toplantısı yapılmasını talep etti. Söz konusu raporda şu önlemlere yer verildi:

1- Ukrayna-Rusya krizinden dolayı sektörlerin hammadde tedariki konusunda sıkıntılarla karşı karşıya olduğunu, özellikle buğday gibi temel ürünlerin önemli olduğu

fakir ülkeler için bu savaşın daha sert etkileri olacağından endişelendiklerini ve zaten kuraklıktan dolayı mağdur olan bu bölgelerde insanlık felaketi yaşanmaması için bu ülkelere AB'nin bu ürünleri ihraç etmesi gerektiği,

2- Karadeniz bölgesinin hububatlar ve yağlı tohumlar açısından önemli bir tedarikçi olduğu, sadece Ukrayna'nın 60 milyon ton hububatı dünyaya ihraç ettiği, önümüzdeki sezon da Ukrayna'nın 33 milyon ton mısır ve 24 milyon ton buğday ihraç etmesinin beklendiğini,

3- Avrupa'nın Ukrayna'dan en önemli ithalatının mısır olduğunu ve 11 milyon ton olması beklenen ithalatın 21 Şubat itibarıyla sadece 5,5 milyon gerçekleştiğini; aradaki farkın giderilmesi için alternatif ülkeler olarak Arjantin, Brezilya ve ABD'nin düşünülebileceği fakat AB yem ve gıda mevzuatının bu ülkelerden ithalatı sınırlandırdığı,

4- Mevcut durumda en acil ihtiyaçların, yüklenen gemilere izin verilerek AB'ye ürün sevkiyatının yapılması ve ihtiyaç halinde alternatif tedarik kaynaklarının bulunması olacağı,

5- Ukrayna limanlarının yıkımı /kapanması nedeniyle yerel otoritelerin gemilerin yola çıkabilmesi için gerekli dokümanları sağlayamadığı ve bunun sonucunda bazı gemi sahiplerinin AB'de yüklerini indirme garantisi olmadığı için yükleme yapmayı reddettiği;bu nedenle Konseyin menşei ülkeden istenilen dokümanlardan feragat etmesi talep edilmiş, sağlık kontrollerinin AB üye devletlerine varışta yapılabileceği bildirilmiştir.

6- Ukrayna'ya girmeye çalışan gemi veya trenlerin dönüşte AB ülkelerine yüklerini indirme garantisinin verilmesi de acil olarak alınması gereken tedbirlerden birisidir ve bu anlamda gümrük formalitelerinde de esneklik sağlanacağını garanti edilmesi gerektiğine raporda yer verilmiştir.

Orta vadede karşılaşılabilecek zorluklar

- Önümüzdeki birkaç hafta içinde tarımsal hammadde ve bileşen tedarikinin aksamamasından kaçınılması gerekmektedir. Pek çok AB ülkesinde karma yem üreticileri ve kırıcıların 4-6 haftalık stokları bulunmaktadır. Özellikle bitkisel yağ üreticileri Ukrayna'dan gelen ayçiçek yağına bağımlı çalışmakta ve kısa zaman içerisinde alternatif kaynaklardan tedarik konusunda kritik bir durumla karşılaşacaklardır.

- Yem ve gıda sektörü için Arjantin, Brezilya ve ABD'den tedarik konusunda belirtildiği üzere GDO ve kalıntılar konusunda sıkıntılar bulunmaktadır. Ayrıca Arjantin kuraklık sıkıntısı yaşamaktadır; ABD'de ise biyoetanol üretiminde tahıl kullanımının giderek artması fiyatları kaçınılması gereken seviyelere yükseltmektedir ve elbette teslimat süresi Ukrayna'ya kıyasla çok uzun olacaktır.

- Kanada, Sırbistan, Güney Afrika gibi ülkeler sadece marjinal miktarlarda ihracat yapmaktalar ve bu nedenle uygun bir alternatif gibi görünmemektedir.
- Bunlar çözümü olmayan sorunlardır ve Ukrayna kaynağının kaybı işletmecilere yüksek lojistik maliyeti getirecektir.
- Ayrıca hammadde temininde ciddi sıkıntılar olması ya da AB piyasalarında aşırı yüksek fiyatların oluşması durumunda gümrük vergilerinin de kaldırılması gerekmektedir.

Türkiye, Rusya'dan ham yağ ve yem gemilerinin yola çıkmasını bekliyor

Rusya-Ukrayna savaşından en fazla etkilenen ülkelerden birisi Türkiye. Tarım ürünleri ithalatında ilk sırada Rusya, ikinci sırada Ukrayna'nın yer aldığı Türkiye, özellikle ham ayçiçeği yağı ithalatındaki sorun nedeniyle yağ krizi ile karşı karşıya kaldı. Bitkisel Yağ Sanayicileri Derneği'nin raflar da dahil sadece 1-1.5 aylık yağ stoku kaldığını açıklaması üzerine market raflarındaki yağlar adeta yağmalandı.

Tarım ve Orman Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada ise yeterli yağ bulunduğu ve telaşa gerek olmadığı ifade edildi.

Rusya ve Ukrayna'dan Türkiye'ye ham ayçiçeği yağı taşıyacak 22 gemi Rusya'nın kontrolündeki Azak Denizi'nde bekletiliyor. Rusya'nın 10 Mart'a kadar bu gemilere izin vermesi bekleniyor.

Bitkisel yağ sanayicileri Azak Denizi'nden gelecek ham yağ gemilerini beklerken Resmi Gazete'nin 4 Mart 2022 tarihli sayısında yayınlanan Cumhurbaşkanlığı Kararı ile 30 Haziran 2022 tarihine kadar ayçiçeği yağının ikamesi olabilecek, kanola, aspir, mısır, soya ve palm yağında gümrük vergisi sıfırlandı.

Yağ sanayicileri, Güney Amerika'dan Brezilya ve Arjantin'den ayçiçeği yağı ithalatının mümkün olmadığını o ülkelerde de yeterli yağ olmadığını belirtirken, bu ülkelerden alınacak soya, mısır yağının Türkiye'ye getirilmesinin uzun süre alacağını, raflara en erken 100 günde çıkabileceğini ifade ediyor. Bu nedenle Rusya ile sorunların çözülerek ham yağ gemilerine izin verilmesi bekleniyor.

Savaş yem fiyatlarını uçurdu

Rusya-Ukrayna Savaşı Türkiye'nin yem hammaddeleri ithalatını da olumsuz etkiliyor. Ham ayçiçeği yağında olduğu gibi Rusya'dan kepek taşıyan gemilere de izin verilmiyor. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi ve Bursa Ticaret Borsası Başkanı Özer Matlı, Rusya'dan gelecek kepeğin savaş nedeniyle bekletildiğini belirterek şu bilgileri verdi: " Rusya'dan yılda 1,5 milyon ton buğday kepeği alıyoruz. Kepeğin iki tedarikçisi Rusya ve Ukrayna savaş öncesi kepeğin tonu 190 dolardı. Bu gün 300 doların üzerinde ve getiremiyoruz. Azak Denizi'nde bekleyen 5 gemimiz var. Bunları getirmemiz lazım yoksa yem sektörünün 1 aylık stoku var. Yapılması gereken kısa vadede Rusya ile bu sorunun çözülerek gemilerin getirilmesi.

İkinci adım ise mutlaka üretimi artıracak bir planlamanın yapılmasıdır. Yem sorunu çözülmezse süt üreten, besicilik yapan, kanatlı sektörü büyük sıkıntı yaşar.”

Yemde zamlar kaçınılmaz

Savaş nedeniyle buğday, arpa, mısır, soya, buğday kepeği, küspe ve diğer yem hammaddelerinde ciddi oranda fiyat artışına neden olurken, yemde 4 günde torba başına 50 lira zam geldi. Besiciler, süt havyacılığı, yumurta ve beyaz et üreticileri artan yem fiyatlarının ürünlere yansıtacağını dile getiriyor.

Türkiye Yem Sanayicileri Birliği Başkanı Ülkü Karakuş yaptığı açıklamada yem hammaddeleri ve tahılların ithalatı konusunda Rusya ve Ukrayna'ya bağımlılığın üst seviyede olduğunu belirterek: “Rusya'nın Ukrayna'ya askeri müdahalesi Türkiye'de ayçiçeği, buğday ve arpa ürünlerine ulaşım da sıkıntı yaratabilecektir. Savaşın devam etmesi durumunda tahıl fiyatları başta olmak üzere gıda fiyatlarındaki artış da devam edecektir.” dedi.

İrfan Donat

Tarım ve gıdada risk senaryoları, tespit ve uyarılar

04 Mart 2022 Cuma, 17:20

Dünya olağanüstü bir dönemden geçiyor.

Pandemi ile patlak veren son 2 yıllık süreçte değişen küresel dengeler, **tedarik zincirindeki kırılmalar** ve **olumsuz iklim koşullarının** yansımalarını **arz-talep-stok-fiyat denklemindeki bozulma** ile tarım ve gıdada yeteri kadar hissettik.

Gıda enflasyonu küreselleşti.

Ama bunlar yetmezmiş gibi şimdi bir de **jeopolitik risklerle** karşı karşıyayız.

Ezberlerin bozulduğu bu süreçte piyasaların tepkisi ve oluşan **fiyatlamalar rasyonellikten hızla uzaklaşıyor.**

Bu da haliyle hesapları alt üst ediyor.

Türkiye gibi ülkelerde ise bu öngörülemez süreç kırılganlıkları daha da artırıyor.

Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) Eski Genel Müdürü İsmail Kemaloğlu, Et ve Süt Kurumu, Çaykur ve TARSiM gibi Tarım Bakanlığı bünyesindeki farklı kurumlarda uzun yıllar üst düzey yöneticilik yapmış tecrübeli bir isim.

Üst düzey özel sektör tecrübesi de bulunan İsmail Kemaloğlu, kurucusu olduğu **İK Tarımüssü Uluslararası Danışmanlık** şirketi bünyesinde tarım piyasalarına yönelik önemli analizlerin yer aldığı aylık bülten yayınlıyor.

“Tarım Ürünleri Piyasa Analiz Bülteni” Mart sayısı yeni yayınlandı ve piyasa gelişmelerine yönelik önemli tespit ve uyarılar içeriyor.

Biz de bu köşeden İsmail Kemaloğlu'nun dikkat çektiği noktaları sizlerle de paylaşalım istedik.

Rusya ve Ukrayna'nın dünya tarımsal üretim ve ihracatındaki ağırlığına dikkat çeken Kemaloğlu, "Son gelişmeler her ne kadar dünya genelinde çok sayıda dinamiği etkilemişse de bu süreçten en fazla etkilenen ülkelerden biri maalesef Türkiye olmaktadır. Türkiye açısından baktığımızda; hububat sektörü olarak 2021 yılında 2 milyon 947 bin tonluk ithalat ile toplam ithalatımızın yüzde 22,84'ünü Ukrayna'dan, 7 milyon 559 milyon tonluk ithalat ile toplamın yüzde 58.77'lik kısmını da Rusya'dan gerçekleştirmişiz. Başka bir ifade ile 2021 yılında toplam hububat ithalatımızın yüzde 81'lik kısmını bu iki ülkeden yapmışız" diyor.

İK Tarımüssü Uluslararası Danışmanlık Yönetim Kurulu Başkanı İsmail Kemaloğlu'nun hazırladığı raporda öne çıkan tespitler ve uyarılar şöyle:

*** Karadeniz bölgesinin dünya tarımsal dış ticaretindeki etkisi ile son gelişmeler uluslararası piyasalarda hemen yansımalarını gösterdi. Buğday ve mısır başta olmak üzere emtia fiyatları **Borsalar**da rekorlar kırdı ve kırmaya devam ediyor. Daha 10 gün öce 340-350 dolar/ton fiyatlarla konuştuğumuz buğday için son TMO ihalesinde 410 dolar/tondan 510 dolar/tonlara kadar teklifler geldi. TMO tarafından 450 dolar/ton altı teklifler satın alındı. Bugünkü kur ile 6.360 TL/ton fiyata buğday ithal ediliyor demektir.

*** Öncelikle belirtelim ki; maalesef hepimizi zor günler bekliyor. Son açıklanan Şubat ayı enflasyon rakamı TÜFE için yüzde 54,4 olarak gerçekleşti. Zaten enerji maliyetleri kapsamında akaryakıt, elektrik, doğalgaz fiyat artışlarının maliyet enflasyonuna etkisini yaşıyorduk. Şimdi tarım ürünlerinde daha yüksek fiyatların ve gıda enflasyonunu tetiklemeye devam eden sürecin etkisini yaşayacağız. Sadece yeni bağlantılar değil daha önceden ithal bağlantısı yapılmış hammadde taahhütlerinin yerine getirilmesi de zor veya zaman alacak görünüyor. Buğday dengemiz açısından denkleme bakmadan hatırlatalım. Sektör paydaşlarının öngörüsüne göre en büyük sıkıntı ayçiçek yağı gibi yağlı tohumlarda yaşanacak görünüyor. Zira içeride yeterince stok olmadığı gibi ana ithal kaynakları Karadeniz ülkeleri. Sektör, Nisan ayı itibarı ile durumun ciddiyetinin artacağını gündeme getirmektedir.

*** Bizim yaptığımız analizlerde ve saha araştırmalarında buğday için 4.2-4.5 milyon ton civarı stok olduğunu düşünmekteyiz. Kamu kurumlarındaki stok seviyesini bilemiyoruz, stoklar gizli tutulmaktadır. Ancak ithalatlar, satılanlar, hasat başı stok gibi aylık analizlerle kamunun elinde 1 milyon ton civarı stok olduğunu, sanayicide 1.6-1.7 milyon ton, tüccarlarda 600 bin ton, lisanslı depolardaki stoklar dâhil, Dahilde İşleme kapsamında ithal edilen buğdayların ihraç edileceğini hesap ederek mahsup ettiğimizde 4-4.5 milyon ton civarı stoklara ulaşıyoruz. Aylık tüketimimizi dikkate aldığımızda bu stoklarla Haziran ayına kadar bir arz sıkıntısı görünmemektedir. Mısır ve arpa açısından baktığımızda yine Temmuz aylarına kadar sıkıntı olmayacağını,

hayvancılık sektöründeki ikame ürünlere erişim kabiliyetine bağlı olarak arpada arz ve talep dengesinin daha hassas olabileceğini söyleyebiliriz.

*** Türkiye genel olarak hasat döneminin yaklaştığı aylarda daha az ithalat yapar, bugünden itibaren hiç ithalat yapılmaz ise de yeni hasada kadar bir kıtlık sorunu görmüyoruz. Peki, bu durum piyasanın fiyat istikrarı ile gideceği anlamına mı geliyor? Hayır. Stok yeterliliği ile piyasa dinamiklerini etkileyen faktörleri birlikte düşünmeliyiz. Bugünlerde borsalarda ekmeklik buğday fiyatları 5.700 TL/ton, mısır fiyatları ise 5.000 TL/ton civarı işlem görüyor. Muhtemelen bülten size ulaştığında 6.000 TL/ton üzeri buğday ve 5.500 TL/ton üzeri mısır işlemlerini ekranlarda göreceksiniz. Kamunun 6.350 TL/ton civarı fiyatlarla buğday ithal ettiği piyasada maalesef piyasayı fiyatları daha aşağıda tutmanız zorlaşacaktır.

*** Kamunun stoklarında minimum 2,5-3 milyon ton buğday bulursa ve hasat dönemine kadar bu olağanüstü piyasa şartlarında hiç ithalat ihtiyacı hissedilmese, ekranlara 450 dolar/ton ithalata ihtiyaç olduğu mesajı yazılmasa süreç daha rahat ilerlemez miydi? Birkaç yıldır yaşadığımız şeyleri tekrar yaşıyoruz. Maalesef ithalatlarımız pahalıya mal oluyor. Dünya dengeleri değişti, her an her şey olabilir.

1-Buğday ekilişimiz azalıyor,

2-Sertifikalı tohum, gübre kullanımı düşüyor,

3-Hayvancılık hububat dengesini tehdit ediyor,

4-Arazilerimiz çok yıllık bitkilere dönüşüyor, ekilen alanlar azalıyor,

5-Kuraklık her an kapımızda (bu yıl bol yağışlı kış geçti, şükür.),

6-Kamu kaç yıldır üreticiden ürün satın alamıyor, stoksuz ve eli boş kalıyor. O zaman her an temkinli, stoklu, tedarikli bulunmak şart değil mi? Başka yolu var mı?

HAYVANCILIK SEKTÖRÜNDE SORUNLAR ARTARACAK

*** Hayvancılık sektöründe sorunlar artacak. Kepek bugün piyasada 3.500-4.000 TL/ton arasında satılıyor. Küspe vb. dâhil yan ve ana ürün fiyat artışlarına bağlı olarak yem maliyetleri de artacak. Hayvancılığı, lokanta usulü beslenen ve şehirlerin etrafında şirketleşen sektör dışı kitlenin faaliyeti olmaktan kurtarıp kırsal odaklı ve kaba yem ağırlıklı aile işletme modeline dönüştürmemiz gerek, bütün dünyada hayvancılık ekonomisi kırsal aile işletme ekonomisidir, diye bağırıyoruz. Bunu bugün söylemiyoruz, yıllarca bakanlıkta bunun mücadelesini verdik, bu idealler uğruna kamu

görevlerimizden istifa ettik. Bu konularda nasıl bir dönüşüm yapıldığını merak etmeyelim mi?

*** Rusya ve Ukrayna arasındaki savaş bitse bile bunun lojistik başta olmak üzere üretim ve ticarete etkisi devam edecek. Şu an özellikle Ukrayna tarafta baharlık ekilişlerin yapılamama, arpa, mısır, ayçiçeği ekilişini gerçekleştirememesi ve mevcut ekilenlere gübre vb. mücadele yapılamama riski söz konusu. Bu gelişmeler yeni yıl dünya rekoltesini ve dış ticaretini etkileyecektir. Uluslararası piyasalar kırılgan olmaya devam edecektir.

*** Üç önemli noktayı akılda tutmak lazım:

1-Dünya piyasalarını sadece arz ve talep dengesi belirlemiyor, uluslararası fonlar emtia piyasasında hikayeler yazarak fiyat istikrarını etkiliyor.

2-Bu savaş ve kargaşaların bölgemizdeki ve dünyadaki tarım dış ticaret dengeleri ile irtibatının olduğu dikkate alınmalıdır.

3-Dünya üretim ve stok dengesi bizi aldatmasın, maalesef ana üretici ve ihracatçı ülkelerin son derece sınırlı olduğu bir dünyadayız. Dünya buğday stoklarının nerede ise yarısının Çin devletinde bulunduğunu unutmayalım. Tarımsal dış ticarete sınırlı ülkelere mahkûm bir piyasa söz konusudur.

*** Dolayısıyla rekolte artık tek başına bir şey ifade etmiyor. Hububat, bakliyat, yağlı tohumlarda ana üretici ve ihracatçı ülkelerde yaşanan liman grevleri dâhil her türlü ekonomik, siyasi, jeopolitik etkilerin piyasaya keskin yansımaları söz konusudur.

BUĞDAY ALIM FİYATI NE OLACAK?

*** Yurtiçi piyasalarda önümüzdeki günlerde fiyat hareketi devam edecek. Bu şartlarda buğday müdahale fiyat açıklaması için erken öngörümüz 4.500 TL/tondan aşağı fiyat açıklanamayacağı hatta seçim sürecinin etkisi ile 5.000 TL/ton olacağı yönündeydi. Mayıs ayında FOB fiyatlar 400 dolar ve üzerinde seyrederse hesaplarımız yeniden değişmiş olacak. Çiftçiler haklı olarak bakanlığın dünya fiyatlarından aşağı fiyat olmayacağı söylemlerini hatırlatma ihtiyacı hissedecektir.

*** Gıda enflasyon riski artarak devam edecek. İki gün önce bir dostum 40 bin tonluk lisanslı deposu için çok aktif olmayan bir dönemde 70 bin TL aylık elektrik faturası geldiğini söyledi. Gaziantep ilinden İstanbul'a gidiş-dönüş yapan bir kamyonun sadece geçiş ücretlerinin 2 bin TL olduğu aktarıldı.

*** TMO'nun bugünlerde yaptığı 700 bin tonluk buğday tahsisleri bir miktar sükûnet yaratabilir. Ancak bu vesile ile tekrar hatırlatalım. İthal buğday maliyetinin 6.350 TL/tonları bulunduğu bir ortamda 2.650 TL/ton ile buğday tahsisini bırakmak gerekir. Satış fiyatlarını piyasa dinamiklerine göre güncellemek şarttır. Aradaki makasın çok açık olduğu yerlerde suiistimal dedikoduları da artar. Selin şiddetine göre önlem almalısınız. Önlemin etkisini de iyi analiz etmek gerekmektedir. Sonuçta ülke adına ödenen bedeller ve karşılığında gıda enflasyonu için beklentiler var.

*** Piyasa beklenti ve dedikodu satın alır. Esas olan bu beklenti ve dedikoduları yönetmektir. Umarım ayçiçek tohumu başta olmak üzere tedarik zincirleri işlemeye başlar, ülke olarak sıkıntıya düşmeyiz ve vatandaşımız ağır bedeller ödemez. Ülkemiz için baharlık ekilişlerin devam ettiği ve mevcut ekilişlere yönelik gübre vb. mücadelenin olduğu bir periyotta çiftçileri daha fazla cesaretlendirmeliyiz. Sadece kamu kurumları olarak değil sektör paydaşları olarak bu süreçte yüzümüzü tarıma, toprağa, çiftçiye daha fazla dönmeliyiz.

Her ay yayınlanan 33 sayfalık bültende sadece yorum ve tespit yok. Veriler ve grafiklerle desteklenmiş gerçekten kıymetli bilgiler var.

Biz de bu süreçte önünü görmekte zorlanan sektör paydaşları ve gelişmeleri merak eden okuyucularımızla öne çıkan tespit ve uyarıları paylaşalım istedik.

Umarız mevcut sürece ilişkin olarak geçmişten dersler çıkarılır ve biran önce somut adımlar atılır.

Aksi takdirde bu sürecin faturası üreticisinden tüketicisine kadar 84 milyona çok pahalıya mal olacaktır.

Mart enflasyonu bu gidişle çift haneyi bulur

Alaattin AKTAŞ

07 Mart 2022 Pazartesi

✓ **Bugün 7 Mart... Bir haftalık dönemdeki fiyatlar ve mevcut fiyatların ay sonuna kadar sabit kalacağı varsayımına göre akaryakıttan bu ayın TÜFE artışına gelecek etki 1.07 puan.**

✓ **Akaryakıt suya atılan taş değil, adeta kaya! Bu zammın yansıması çok fena olacak.**

✓ **Savaşın etkileri; bu çerçevede enerji ve gıda maddelerindeki fiyat artışları ve kur artışı... Toplayın üst üste; martta bizi sanki yine çift haneli enflasyon bekliyor.**

Bugün ayın henüz 7'si... Daha mart ayının ilk haftasını geride bırakıyoruz... Ancak öyle bir gidişat söz konusu ki çok erken bir değerlendirme gibi görülebilir ama mart enflasyonu aralık ve ocaktaki gibi yine çift haneli gerçekleşirse hiç şaşırmayalım.

Önce şu gerçeğin altını çizelim.

Aralık ve ocakta rekor düzeye çıkan artışlar tümüyle bizim eserimiz. Bu oranların görülmesinde petrol fiyatları kaynaklı bir etki de söz konusu oldu ama biz faiz düşürme inadıyla hareket edip kuru tırmandırmasaydık çift haneli oranlar oluşmazdı. Şubat'ta ise önceki ayların tortusuyla görece daha düşük bir oran gördük ve savaşın etkisi hiç yoktu.

Şimdi yanı başımızda bir savaş var ve bu savaş taraf ülkeler dışında ekonomik yönden en çok bizi etkileyecek. Bu durum mart ayıyla birlikte fiyatlara yansımaya başladı bile.

İLK HESAPLAMANIN SONUCU, FENA!

Mart ayı enflasyonuna ilişkin ilk hesaplamayı yaptım ve gerçekten kaygı verici bir tablo çıktı ortaya...

Baktığım yalnızca akaryakıt fiyatları. Ayın ilk yedi gününde geçerli olan fiyatları ele alıp **“Bugün itibarıyla geçerli olan fiyatlar ay sonuna kadar hiç değişmezse ne olur”** sorusuna yanıt aradım. Gelin önce akaryakıt zamlarını hatırlayalım.

Ayın ilk yedi gününde uygulanan fiyatlar ve mevcut fiyatların ay sonuna kadar sabit kalacağı varsayımına göre benzin mart ortalamasında şubat ortalamasına göre yüzde 21.8 zam görmüş olacak. Aynı hesaplamaya göre motorindeki zam oranı yüzde 25.8, otogazdaki zam oranı ise yüzde 16.4 düzeyinde.

Bu ürünlerin TÜFE'deki ağırlıkları da belli. Bu zam oranlarını söz konusu ağırlıklara uyguladığımızda benzin, motorin ve otogazdan mart enflasyonuna 1.07 puan etki geliyor.

Bu ürünlere yeni zamlar gelmezse ya da savaşın sona ermesi ve bu sayede dövizin gerilemesi ve özellikle petrolün ucuzlaması sayesinde ürün fiyatlarında gerileme olmazsa 1.07 puanlık etki değişmeyecek.

Daha ayın bir haftası geride kalmış ve yalnızca üç kalem üründen kaynaklanan ve toplam TÜFE'ye yansıyacak olan etki 1.07 puanı bulmuş.

İlginç bir tesadüf, akaryakıttan şu aşamada gelen etki tek başına mart oranının yüzde 1.07 artması demek; geçen yılın mart ayındaki TÜFE artışı ise yüzde 1.08. Yani geçen yılki toplam artışı bu yıl yalnızca akaryakıtla yakalamış durumdayız.

AKARYAKIT DEPODA DURDUĞU GİBİ DURMUYOR!

Varsayalım ki akaryakıt dışındaki hiçbir mal ve hizmete zam gelmiyor. Sihirli bir el dokundu ve zam yok. Tüm üreticiler, esnaf, hizmet erbabı sözleşmiş gibi **“Bu ay zam yapmayalım”** dedi. Ama bir tek şartla diye şerh düştüler:

“Akaryakıt zam gelirse maliyetimize olan yansımadan kaçamaz ve o oranda zam yaparız.”

Herkesin sözleşip zam yapmaması olmaz ya, varsayalım oldu. Peki diğer mal ve hizmetlere akaryakıt zammı yüzünden ne kadar yansıma olur dersiniz?

Akaryakıt zammından diğer mal ve hizmet fiyatlarına geçişkenliğin ne boyutta olduğunu somut olarak ölçmek mümkün değilse de bir geçiş, bir yansıma olduğu ortada. Bunu her alışverişte görüyor ve yaşıyoruz zaten.

Dolayısıyla akaryakıtta gelen ve şu aşamada TÜFE'ye doğrudan 1.07 puan yansıyacak olan etki, dolaylı olarak istisnasız tüm mal ve hizmetlerin fiyatını da yukarı itecek.

Ama bir kez daha vurgulayalım; akaryakıtta yeni zamlar gelmezse ya da hükümet gidişatın ne kadar vahim olduğunu görüp fiyatları aşağı çekecek şekilde bir düzenlemeye gitmezse.

Örneğin ÖTV'den yeniden feragat etmek gibi, örneğin KDV'nin indirilmesi gibi. Geçen yıl genel ekonomik koşullar bugünküyle kıyaslanmayacak kadar iyiymiş bile eşel mobil sistemi uygulandı, sahi bu yıl o uygulama niye akıllara gelmiyor?

DİĞER ETKENLERLE ÇİFT HANE HİÇ ŞAŞIRTICI DEĞİL

Akaryakıtta bugüne kadar gelen zamlarla 1.07 puan etki cepte! Ama akaryakıt suya atılan taş değil, adeta kaya! Bu zamların etkisi halka halka yayılacak; özellikle motorinin etkisi.

Akaryakıtın dolaylı etkileri bir yana fiyatları yukarı itecek o kadar çok etken var ki...

KUR ARTIŞI HIZLANIYOR

Dolar geçen ay ocak ayına göre yalnızca yüzde 0.7 arttı. Kuru baskı altında tutmaya dönük çabaların bir sonucuydu bu. Ama o baskılama giderek güçleşiyor. Nitekim martın ilk haftasındaki ortalama dolar kuru, şubatın ay ortalamasına göre yüzde 2.9 artmış durumda. Bu artışın ay tamamlandığında çok daha yukarıda oluşması muhtemel.

Önümüzdeki aylarda turizmden yiyeceğimiz darbe yüzünden dövizde umduğumuz bolluk da yaşanmayacak ve bu da kur artışına yol açacak.

Döviz kurundaki artışın fiyatları yukarı iteceğini tekrarlamaya gerek var mı?

SAVAŞIN ETKİSİNİ BU AY GÖRECEĞİZ

Rusya-Ukrayna savaşının ekonomiye etkileri şubatta hiç görülmedi; özellikle enflasyon yönüyle bir etki söz konusu değildi. Bu etkiyi mart ayıyla birlikte göreceğiz, görmeye başladık bile...

Petrol fiyatları, doğalgaz fiyatları, başta buğday olmak üzere hububat fiyatları, ayçiçek yağı ithal edilememesi yüzünden yağ fiyatlarındaki artış...

Bu ürünlerde doğrudan ortaya çıkacak zamlar ve yansımaları...

Akaryakıt fiyatlarına gelen zamlar ortada...

Buğday fiyatları da rekor kırıyor, ekmeğe zam gelmeyecek mi...

Ayçiçek yağı bu kadar artınca ve zor bulunur olunca dışarıda yediğiniz patates kızartmasına bile zam yapılacaktır...

TALEP ARTIŞI YAŞANACAK

Vatandaş eline geçen sınırlı ücretle nasıl geçinebileceğinin hesabını yapa yapa kendi çapında ekonomist oldu. Şimdi her şeyin fiyatının günden güne arttığını görenler, kendi açılardan haklı bir yol deniyor ve evinde stok yapacak şekilde alım yapıyor. Bu da yeni bir enflasyona yol açıyor; talep enflasyonuna!

Kınayabilir misiniz vatandaşı! İnsanlar stoklayabilecek durumda olsalar akaryakıtı bile fazla fazla alacaklar.

YILLIK ARTIŞ YÜZDE 68'E ULAŞIR

Mart ayındaki TÜFE artışının çift hane olması, doğaldır ki en az yüzde 10 artış demek. Bu da yıllık artışın mart sonunda yüzde 68'e ulaşacağı anlamına geliyor.

Vatandaşı en çok ilgilendiren tüketim grubu kuşku yok ki gıda. Bu gruptaki ürünlerin fiyatı şubat itibarıyla son bir yılda yüzde 64 artış göstermişti. Mart ayında gıda ve alkolsüz içecekler grubunda da yüzde 10 artış yaşandığı takdirde bu gruptaki yıllık enflasyon yüzde 79'u bulacak.

Emtia milliyetçiliği çağına hoş geldiniz

Şeref OĞUZ

07 Mart 2022 Pazartesi

Artık hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. Zira küreselleşmeye gelen **ikinci düzeltme** (Rusya-Ukrayna çatışması) ile dünya ekonomisi, yeni bir döneme girmiş bulunuyor. **1989'da SSCB'nin çöküşü** ve **Varşova Paketi'nin** lağvıyla oluşan **tek kutuplu dünya** yeniden **çift hatta çok kutuplu** hale büründü.

Küreselleşmeye **birinci düzeltme**, 2008'de **finans üzerinden** geldi ve adına **Küresel Kriz** dedik. Şimdi ise **siyasi ve kültürel düzeltmeyi** yaşıyoruz. Artık **kültürler arasında derin fay hatları** oluşturuldu, **ittifaklar dağıldı**, **yeni dünya düzeni** denilen olguda **yeni kavramlar** yeşermeye başladı.

BARDAĞI TAŞIRAN DAMLA; RUSYA-UKRAYNA SAVAŞI

Önce **korumacılık rüzgarları**, ardından **ekonomik rehine** (Çin Huawei'nin sahibinin kızının ABD tarafından tutuklanması) ve **Trump ile Şi Cinping** arasında tırmanan **ticaret&kur&vergi savaşları** derken şimdi de **emtia üzerinden dünya derin kavgalara girişir** duruma geldi.

Aslında **emtia milliyetçiliği** başlamıştı da biz adını koymamıştık. **Rusya-Ukrayna çatışması**, bardağı taşıran son damla olunca; adı konulmuş oldu; **emtia milliyetçiliği**... Her ülke elinde bulunan ve kendisinin baskın olduğu emtiayı, **kendine saklaması, istediğine vermesi**, küreye **emtiyası üzerinden ayar** vermesi...

EMTİA FİYATLARI ÇILDIRTILDI

Ne mi demek istiyorum? Biraz rakam verelim; **son 1 haftada**: demir cevheri, çelik, bakır: **%10**, platin gümüş: **%6**, altın: **%4**, Lityum **%3** değer kazandı. Bitti mi? Ne gezer... **Enerjiden devam**; İngiltere gazı: **%120**, TTF gaz: **%117**, kömür: **%75**,

kalorifer yakıtı: %35, petrol, neft: %25, benzin, propan: %22, etanol: %20, doğal gaz, uranyum: %10 ve metanol: %8 zamlanmış.

Emtia milliyetçiliği, **hammadde savaşına** dönmüş durumda ve herkes **elindeki emtiayı silah olarak kullanıp** daha fazla kazanmak, **gerilimi tırmandırıp fiyat arttırmak** ve **emtia ambargolarıyla rakiplerine ayar verme** gayretine girdi.

İKİ SORU İKİ CEVAP

Karşılıklı bağımlılığın sonu mu?

Hayır, ama başkasına emtia üzerinden bağımlı olmanın maliyeti tırmanıyor. Misal sadece petrol ve doğalgaz gibi bizde olmayan enerji sebebiyle verdiğimiz 50 milyar \$'lık cari açık, şimdiden 90 milyar \$'a çıkıverdi.

Bu işin sonu nereye varır?

İki dünya savaşı da emtia paylaşımından çıktı. 100 yıl öncesinin stratejik ürünü çelik ve onun için gereken kömür havzaları üzerinden kopan kavgayı hatırlayın... Şimdi de dünya savaş bulutları topluyor ve Rusya ile Çin, ellerindeki emtia cephaneleriyle dünyaya meydan okuyor.

NOT

EMTİA KAVGASINDA KORUNMA LİMANI ALTIN

Altın zaten dünyanın **huzursuzluk endeksi** gibidir. **Jeopolitik riskler** her arttığından altın tırmanır. Şimdi de çatışmaların şiddetine paralel **yükselme eğiliminde**... Hele ki **emtia milliyetçiliği** ile **üretimler gerilemeye başlar** ve kavga; **Dolar-Yuan savaşını** tetiklerse, kim tutar artık altını.

Kısaca dünyanın geldiği gerilim düzeyinde artık **altın kural** şu; **altını olan kuralı koyar**.

Abdulkadir Selvi

Ünlülerin kâbusu olan ısrarlı takibe tutuklama geliyor

7 Mart 2022

Adına ister kadın cinayetleri deyin ister kadına şiddet.

Tek kelime ile insanlığa karşı işlenmiş bir suçtur.

Kadına karşı işlenen suçlarda duyarlılık her geçen artıyor ama vahşetin eşiği de her geçen gün yükseliyor.

Eşik mi kaldı?

Pınar Gültekin'in diri diri yakıldığı tespit edildi.

Adalet Bakanı **Bekir Bozdağ**, “**15 tane bıçak yiyen, ayaklarından ateşli silahla tarayan birisine adli kontrol verildiğinde benim yüreğim yanıyor, eyvah diyorum**” diye isyan etmemiş miydi?

Bozdağ'ın da işaret ettiği gibi geldiğimiz noktada bizim “**kadına şiddette merhamete değil, adalete ihtiyacımız var**”

Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın, “**Kravat indirimi kaldırılıyor**” diye işaretini verdiği, kadına şiddetle mücadelede yeni reform paketi üzerindeki çalışmalar tamamlandı. Adalet Bakanı **Bekir Bozdağ**, yeni yasal düzenleme hakkında bugün Cumhurbaşkanı **Erdoğan**'ın başkanlığında toplanacak olan AK Parti MYK'ya kapsamlı bir sunum yapacak. **Bozdağ** daha önce de yasal düzenleme hakkında AK Parti ve MHP'nin kadın milletvekillerine bilgi vermiş, onların önerilerini almıştı. **Bozdağ**'ın, MYK toplantısının ardından da Adalet Komisyonu'nun AK Parti ve MHP'li üyelerini bilgilendirmesi bekleniyor. Kadınla mücadelede reform mahiyetindeki düzenlemeler 8 Mart Dünya Kadınlar Günü vesilesiyle yarın AK Parti tarafından Meclis'e sunulacak.

Peki kadına şiddetle mücadelede yeni düzenlemeler neyi getiriyor?

ÜNLÜLERİN KÂBUSU ISRARLI TAKİP MÜSTAKİL SUÇ

Son dönemlerde özellikle sosyal medyadan duyurulara ve ünlüler hakkında haberlere konu olan ısrarlı takip işi ilk kez yasal düzenlemeye giriyor. Kısa bir süre önce kaybettiğimiz Yeşilçam'ın menekşe gözlü güzeli **Fatma Girik**'in 50 yıllık saplantılı takipçisi yıllar sonra hâkim karşısına çıkarılabiliyordu. Ama o süre zarfında **Fatma Girik**'in kâbuslar yaşamasına neden olmuştu.

Google'a girin bir arama yapın hemen karşımıza ünlü sanatçılarımız **Ceylan Ertem**'den **Ezgi Mola**'ya, **Serenay Sarıkaya**'dan **Aleyna Tilki**'ye, şarkıcı **Hadise**'ye kadar saplantılı takipçilerinin haberleri çıkmıyor mu? Kimi sosyal medyadan kimi bizzat fiziki takip yaparak, kimi telefonla takip ve tacizde bulunan saplantılı tipler, ünlülerin hayatını kâbusa çeviriyor. Ama sakın yanlış anlamayın, saplantılı takip sadece ünlülerin sorunu değil. Boşanmış eşlerin, bir süre birliktelik yaşamış olanların ya da hiç tanımadığı erkeklerin ısrarlı takipleri kadınların hayatlarını altüst ediyor. Öldürülme korkusu ve panik içinde yaşamasına neden oluyor.

TUTUKLANABİLECEKLER

Kadına yönelik şiddetin önlenmesiyle ilgili düzenlemede ilk kez müstakil suç olarak düzenleniyor.

Israrlı şekilde fiziken takip etmek, haberleşme ve iletişim araçlarını, bilgisayar ya da cep telefonu gibi bilişim sistemlerini, Twitter, Facebook, Instagram gibi sosyal medya mecralarını kullanarak ya da DM'den mesaj atarak ısrarla temas kurmaya çalışmak, faillerinin mağdurda ciddi bir huzursuzluk oluşmasına ya da mağdurların kendisinin veya yakınlarından birinin güvenliğinden endişe duyması halinde suç olarak kabul edilmekte ve 6 aydan 2 yıla kadar hapis cezası öngörülmekte.

CEZA ORANI ARTACAK

Ancak ısrarlı takip suçunun ayrılık kararı verilen ya da boşanılan eşe karşı işlenmesi, bu takip nedeniyle mağdurun konutunu, işyerini, okulunu değiştirmesine ya da okulunu, işini bırakmasına neden olması, ayrıca bu suçun uzaklaştırma kararı verilen fail tarafından işlenmesi durumunda “**Nitelikli Hal**” olarak düzenlenecek. Ceza oranı 1 yıldan 3 yıla kadar hapis olarak öngörülmekte ve suçun nitelikli hali bakımından “**tutuklama kararı**” verilebilecek. Şikâyeteye bağlı olan suç, uzlaşmaya tabi olmayacak.

TAKIM ELBİSE, KRAVAT İNDİRİMİ KALKIYOR

- **En** vahşi yöntemleri kullanarak kadınları katledenler, suçu işlerken kullandıkları cinayet aletlerini atıp, mahkemelerde takım elbise giyip kravat takarak uslu bir insana dönüşüyorlar. Yani cinayetten önce elinde bıçak ya da tabanca, cinayetten sonra ise boynunda kravat. Tüm bunlar iyi hal indiriminden yararlanmak için mahkemelerde

sergilenen bir oyundan başka bir şey değil. İşte şimdi bu “**kravatlı tiyatro**”ya son veriliyor.

TCK'nın 62. maddesinde düzenlenen takdir indiriminde hâkime tanınan geniş yetkiler yeni düzenlemede sınırlandırılıyor.

- Artık failin kılık kıyafetine özen göstermesi, takım elbise giymesi, kravat takması gibi şekli davranışlar indirim nedeni olarak kabul edilmeyecek.

- Failin duruşmalardaki salt indirim almaya yönelik tutum ve davranışları takdir indirimi nedeni olarak kabul edilmeyecek.

- Takdir indirimi uygulanması durumunda somut gerekçeleri kararda gösterilecek.

CEZA ORANI ARTIYOR

Kadına yönelik şiddetle mücadelenin bir ayağında ise cezaların caydırıcılığı geliyor. Bu çok önemli bir nokta.

- Eski düzenlemede kasten öldürme cezası müebbet iken yeni düzenlemede ağırlaştırılmış müebbet hapse çıkarılıyor.

- Kasten yaralamada ise cezanın alt sınırı 4 aydan 6 ay hapse çıkarılmakta.

- İşkencede ise ceza 3-12 yıl iken yeni düzenlemede 8-15 yıla çıkarılmakta.

- Eziyet suçunda ise ceza oranı 2-5 yıldan 3-8 yıla yükseltilmekte.

- Tehdit suçunun eşe ya da boşanmış eşe karşı işlenmesi halinde verilecek cezanın alt sınırı 6 aydan 9 ay hapse çıkarılıyor.

AVUKAT GÖREVLENDİRİLMESİ

Eşe veya boşanılan eşe karşı işlenen kasten yaralama suçu-suçları ise katalog suç kapsamına alınarak kaçma, delil karartma şüphesi dikkate alınarak failin tutuklanması kolaylaştırılıyor.

Şiddet mağduru kadınlar için ücretsiz olarak avukat görevlendirilmesi hükmü getiriliyor.

PINAR GÜLTEKİN'DEN DUYGU DELEN'E

-**Şiddete** maruz kalan, erkekler tarafından vahşi şekilde katledilen genç kızlarımızın, kadınların, eşlerin, kız çocuklarının isimlerini saymaya kalksak artık gazete sayfaları yetmiyor.

Kadına şiddet artık bir vahşet haline dönüştü.

Ne acı ki illere göre bir kadın cinayetleri haritamız oluştu.

Münevver Karabulut cinayeti son olsun dedik, **Özgecan Arslan** geldi. **Ceren Damar, Emine Bulut, Şule Çet, Aleyna Çakır** bir çırpıda sayabileceğimiz isimler. Bir de isimsiz ölenler...

Kadına şiddetle mücadelede yasal düzenlemeler çok büyük önem arz ediyor. Tabii bir de bunu uygulayan mahkemeler.

Canlı olarak yakıldığı ortaya çıkan **Pınar Gültekin** cinayetinde yerel mahkemenin titiz çalışmaları sonucunda karanlık noktalar birer birer aydınlatılıp failer tek tek mahkemenin huzuruna çıkarılıyor. Peki aynı şeyi **Duygu Delen** davası için söylemek mümkün mü? **Duygu Delen** davasında verilen kararlar vicdanları yaraladı. Daha önce de bir kez adli kontrol şartıyla serbest bırakılıp savcılığın itirazı üzerine tekrar tutuklanan **Mehmet Kaplan**'a ödül gibi bir ceza verildi. Bu durumda ne denir?

Adaletinizle bin yaşayın.

Bir de madalya taksaydınız milletin vicdanını bu kadar yaralayamazdınız.

İbrahim Kahveci

Yağ ve yağcılık kuyruğu

"Eskiden buraları yazlıktı..." meşhur sözünü unutmayalım.

Bir dönem Trakya sarı renklerle doluydu. Alabildiğine ayçiçeği ekimi vardı. Hatta bu renkleri Samsun'dan da hatırlarım.

Çarşamba ve Bafra ovalarının denize yakın kısımları şimdi hep yazlıkçı evi oldu. En fazla şikayet de o yazlıkçılardan geliyor zaten: "Beton ettik her yere" diye.. Tıpkı Trakya ve Ege'de ekilebilir arazilerde yazlıkçı evi olanlar gibi.

"Hem şikayet ederim hem de betonu isterim." İyi ama talep olmazsa arz olur mu?

Hadi yazlıkçı kısmını geçtik. Bugün maden sahası adına tarımı-zeytinleri kesmeyi isteyebiliyoruz. Yarını düşünmeden adım atmanın bir başka örneği.

Daha iki yıl önce para gelsin diye Kanal İstanbul uğruna Montrö Antlaşmasını eleştiren Cumhurbaşkanı bile bugün Montrö diyor.

Neymiş... Ülke yönetiminde parasal çıkarıcılık ve günübirlik çıkar olmazmış? Planlama ve yarını görebilmek gerekiyormuş.

Rusya 15 gemimize çıkış izni vermediği için Ukrayna'dan ayçiçeği gelemiyormuş. Yağ stokumuzun yeterli olduğunu açıklayan çiçeği burnunda Tarım Bakanı oldu.

İyi ama bu stokçuluk işi Ticaret Bakanlığı'nın değil miydi...?

Tarım Bakanlığı'nın bugünlerde çok ama çok yoğun işleri olmalı.

Tahıl ekimi ve desteği hayati önemde. Çiftçi mazot-gübre ve ilaç maliyeti yüzünden ekim yapamaz, yapsa bile verim alamaz noktaya geldi.

Tarlalarda geçen yıl kuraklık sorunu vardı, bu yıl ise zam-maliyet sorunu var.

Tahılda kendimize yeter ülkeyiz ve fazlasını da çıkartabiliriz. Ama plan ve destek şart... (Bu arada destek ürüne verilmelidir. Lütfen araziye tek kuruş destek vermeyin. Mazot-gübre-ilaç desteği ise öncü destek olarak hemen artırılmalı)

Kamuoyunda sürekli tahıl sorunu dile getiriliyor. Evet, doğrudur; 2013-2022 (ocak ayı) hububat ve hububat ürünleri ithalatımız 25 milyar 229 milyon \$. Ama aynı dönemde yine bu ürünlerin ihracatı 29 milyar 358 milyon \$.

Hububat ve hububat ürünleri dış ticaretimiz nette 4,1 milyar \$ fazla veriyor. Dahilde işleme rejimi ile aldığımız buğdayı makarna yaparak ihraç ediyoruz. **İhracatın daha fazla olduğu sektörde ithalat bağımlılığı mı olur?**

Ama sorunumuz yok mu? Elbette var ve büyük...

Bu ülkede hem kısa vadede hem de orta-uzun vadede plan-programlar geliştirmek zorunda. Tarımda köyler neden boşaldı sorununa el atmalıyız. Çiftçiye kalıcı ve istikrarlı bir gelir sağlamak zorundayız. Üreticide 1 lira olan ürün rafta 10 lira olmamalı. Hatta bu konuda yerel yönetimlerde başarı sağlayan muhalefetin de sorumluluğu bulunuyor. **Neden yerel yönetimler üretici bölgeler ile tüketici bölgeleri kaynaştırıp regülatör görevi yapmıyorlar?**

Oysa çözüm üretmek o kadar zor değil.

SIRADAKİ KUYRUK

Bu ülkede sorun söylemek en büyük sorun oldu. Oysa ülkesini sevenler sorunları dile getirir.

Bakınız ayçiçeği yağında 2013-2022'de 17,5 milyar dolar ithalat ve sadece 3,2 milyar dolar ihracat yapmışız. Net açığımız 14,3 milyar dolar.

Tarımda-gıdada en büyük açığımız burası. Ama bu sorun bile çok rahat çözülebilir. Eminim ki Tarım Bakanlığı bu sorunun da üstesinden gelebilecek plan-program yapabilir. 1 milyon ton ayçiçeği yağı tüketimi için 1/3 üretim yapıyoruz.

Fiyat artışları çiftçiye bu alanda ekime zaten yönlendirecektir. Bakanlığın da teşviki ile bu üretim istikrarlı hale gelebilir.

Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçmenlere sürekli 80 öncesi kuyrukları gösterdiğini biliyoruz. İyi ama bugün ülkemizde kuyruklar sıradanlaştı.

2018-19'da patates-soğan kuyrukları vardı. Şimdi ekmek kuyruğu kilometrelerce. Ama son olarak yağ kuyrukları bu işin de zirvesi oldu.

Başlıkla beraber bitirelim. Ülkemizin sorunu sorunları dile getirememek ve çözümleri söyleyememek olmuştur. Sorun söylemediğinizde çözümü nasıl bulacaksınız?

Merkez Bankası ve faiz konusunda hiç yokken bu sorunu yaşıyor muyuz? 2016 yılında 1 dolar 4 Brezilya Relai iken şimdi 5 Reel ediyor. Yine aynı zaman içinde 1 dolar 17 Güney Afrika Randı iken şimdi 15,5 Rand ise; neden 1 dolar 3,0 liradan 14,0 liraya yükseldi?

Tek bir sebebi var: YANLIŞ YÖNETİM.

O yüzden bugün mazot fiyatı 22,0 liraya geldi. Petrol fiyatı yükseldi diyorsanız söyleyeyim: Mart 2011'de petrol 125 dolardı ve mazot 3,60 liradan satılıyordu.

Yani mazotta 3,5 liranın üstü yanlış yönetimin yanlış kur politikası ile bize yüklenen maliyeti olmuştur. Un var, yağ var, şeker var ama helva yapamıyoruz; çünkü yağcılık sorunu olduğu sürece o helva asla olamayacaktır.